

**Platné znění zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
s vyznačením navrhovaných změn**

§ 29

Změna pohlaví

(1) Změna pohlaví člověka nastává chirurgickým zákrokem při současném znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů. Má se za to, že dnem změny pohlaví je den uvedený v potvrzení vydaném poskytovatelem zdravotních služeb.

(2) Změna pohlaví nemá vliv na osobní stav člověka, ani na jeho osobní a majetkové poměry; ~~manželství nebo registrované partnerství však zaniká. O povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství zaniklo, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po zániku manželství platí obdobně ustanovení o povinnostech a právech rozvedených manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu; soud rozhodne, a to i bez návrhu, jak bude každý z rodičů napříště o společné dítě pečovat.~~

Všeobecná ustanovení

§ 655

Manželství je trvalý svazek ~~muže a ženy~~ **dvou lidí** vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.

Vznik manželství

§ 656

(1) Manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle ~~muže a ženy~~ **dvou lidí**, kteří hodlají vstoupit do manželství (dále jen „snoubenci“), že spolu vstupují do manželství.

(2) Sňatečný obřad je veřejný a slavnostní; činí se v přítomnosti dvou svědků.

§ 679

(1) Neprodleně poté, kdy soud určí, že manželství není, rozhodne soud o otcovství ke společnému dítěti i o povinnostech a právech rodičů k němu.

(2) Majetkové povinnosti a práva ~~muže a ženy~~ **zdánlivě sezdaných** se posoudí jednotlivě podle své povahy. Nelze-li jinak, použijí se ustanovení o bezdůvodném obohacení. V těchto záležitostech je třeba brát ohled na ~~muže nebo ženu~~ **zdánlivě sezdané** jednající v dobré víře, jakož i na práva a právní zájmy společných dětí a třetích osob.

§ 686

(1) O povinnostech a právech ~~muže a ženy~~ **těch**, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po prohlášení manželství za neplatné platí ustanovení o povinnostech a právech rozvedených

manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu obdobně.

(2) Bylo-li manželství prohlášeno za neplatné podle § 684, je při rozhodování o majetkových povinnostech a právech třeba brát ohled na toho, kdo jednal v dobré víře.

§778

Narodí-li se dítě, které je počato umělým oplodněním, ženě neprovdané **nebo provdané za ženu**, má se za to, že otcem dítěte je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas.

§ 3020

(1) Ustanovení částí první, třetí a čtvrté o manželství a o právech a povinnostech manželů platí obdobně pro registrované partnerství a práva a povinnosti partnerů.

(2) Ustanovení § 776 a 777 se nepoužijí na určování rodičovství manželů, kteří jsou osobami stejného pohlaví.

Platné znění zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

**HLAVA ČTVRTÁ
VDOVSKÝ A VDOVECKÝ DŮCHOD**

Díl první

Podmínky nároku na vdovský a vdovecký důchod

§ 49

(1) Vdova má nárok na vdovský důchod po manželovi, který

- a) byl poživatелеm starobního nebo invalidního důchodu, nebo
- b) splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod stanovené v § 29 nebo § 31 odst. 1 anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

(2) Vdovec má nárok na vdovecký důchod po manželce, která splňovala podmínky uvedené v odstavci 1.

§ 50

(1) Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže

- a) pečuje o nezaopatřené dítě,
- b) pečuje o dítě, které je závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- d) je invalidní ve třetím stupni, nebo
- e) dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

(3) Dítětem podle odstavce 2 písm. a) a b) se rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do péče nahrazující péči rodičů.

(4) Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z podmínek uvedených v odstavci 2 do dvou roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

(5) Nárok na vdovský důchod zaniká uzavřením nového manželství.

(6) Nárok na vdovský důchod zaniká ode dne jeho přiznání, pokud nabylo právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova úmyslně způsobila smrt manžela jako pachatelka, spolupachatelka nebo účastnice trestného činu.

(7) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně pro nárok vdovce na vdovecký důchod.

Díl druhý
Výše vdovského a vdoveckého důchodu

§ 51

(1) Výše základní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 9 % průměrné mzdy měsíčně.

(2) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti.

(3) Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu, na který vznikl znovu nárok podle § 50 odst. 4, nesmí být nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, která náležela ke dni zániku nároku na tento důchod.

§ 51a

Ustanovení této hlavy platí obdobně pro nárok vdovy na vdovecký důchod po manželce a nárok vdovce na vdovecký důchod po manželovi.

Platné znění Zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

Informační systém evidence obyvatel

§ 3

(1) Evidence obyvatel je vedena v informačním systému evidence obyvatel (dále jen "informační systém"), jehož správcem⁵⁾ je ministerstvo. Tento informační systém je agendovým informačním systémem veřejné správy podle zvláštního zákona.^{5a)}

(2) Pro účely tohoto zákona se ve vztahu k území České republiky rozumí

a) místem narození obec nebo vojenský újezd, v hlavním městě Praze obvod Praha 1 až 10,^{5b)} na jehož území se obyvatel narodil, popřípadě které byly jako takové zapsány do knihy narození,^{5c)}

b) místem uzavření manželství nebo vzniku registrovaného partnerství (dále jen „partnerství“)^{5d)} obec nebo vojenský újezd, v hlavním městě Praze obvod Praha 1 až 10^{5b)}, na jehož území došlo k uzavření manželství nebo partnerství obyvatele,

c) místem úmrtí obec nebo vojenský újezd, v hlavním městě Praze obvod Praha 1 až 10,^{5b)} na jehož území došlo k úmrtí obyvatele, popřípadě na jehož území bylo tělo obyvatele nalezeno, anebo u obyvatele prohlášeného za mrtvého, na jehož území naposledy pobýval živý.

(3) V informačním systému se o občanech vedou tyto údaje:

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,

b) datum narození,

c) pohlaví,

d) místo a okres narození a u občana, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se občan narodil; uvedené místo a okres narození na území České republiky jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí,

e) rodné číslo,

f) státní občanství a datum jeho nabytí nebo pozbytí, popřípadě více státních občanství a data jejich nabytí nebo pozbytí,

g) adresa místa trvalého pobytu (§ 10 odst. 1), včetně předchozích adres místa trvalého pobytu, případně též adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti podle zvláštního právního předpisu; uvedené adresy jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí; v případě předchozích trvalých pobytů a adresy, na kterou mají být doručovány písemnosti podle zvláštního právního předpisu, kterou je údaj o identifikaci poštovní příhrádky nebo dodávací schránky nebo adresa mimo území České republiky, se vede i adresa, které kód adresního místa v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí přidělen nebyl; v případě adresy místa trvalého pobytu na adrese sídla ohlašovny nebo adrese sídla zvláštní matriky^{12a)} je tento údaj označen jako adresa úřadu; to neplatí, pokud má občan adresu místa trvalého pobytu na adrese sídla ohlašovny nebo adrese sídla zvláštní matriky z důvodu užívání objektu podle § 10 odst. 1,

h) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky; datum podle § 10b odst. 3, jeho změna nebo zrušení,

i) datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o schválení smlouvy o nápomoci nebo zastoupení členem domácnosti^{5e)} včetně uvedení čísla jednacího a soudu, který smlouvu nebo zastoupení schválil, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu, který o omezení svéprávnosti rozhodl, jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo opatrovníka, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení omezení svéprávnosti, datum odvolání podpůrce soudem a datum

zániku zastoupení členem domácnosti; nebylo-li opatrovníkovi rodné číslo přiděleno, vede se datum, místo a okres jeho narození a u opatrovníka, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se narodil, a agendový identifikátor fyzické osoby, pokud opatrovníkovi byl přidělen; uvedené místo a okres narození na území České republiky jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí; je-li opatrovníkem ustanovena právnická osoba, vede se název a adresa sídla; tyto údaje jsou vedeny ve formě referenčních vazeb na referenční údaje ze základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci,

j) zákaz pobytu²⁵⁾, místo zákazu pobytu a doba jeho trvání, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu nebo správního orgánu o zákazu pobytu včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu nebo správního orgánu, který rozhodl o zákazu pobytu,

k) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nemá přiděleno rodné číslo, vede se jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a datum narození a agendový identifikátor fyzické osoby, pokud mu byl přidělen; je-li jiným zákonným zástupcem dítěte právnická osoba, vede se název a adresa sídla; tyto údaje jsou vedeny ve formě referenčních vazeb na referenční údaje v základním registru osob,

l) rodinný stav, datum, místo a okres uzavření manželství, došlo-li k uzavření manželství mimo území České republiky, vede se místo a stát, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení manželství za neplatné^{5f)}, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zdánlivém manželství^{5g)}, datum zániku manželství smrtí jednoho z manželů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z manželů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který nepřežil^{5h)}, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství⁵ⁱ⁾; uvedené místo a okres uzavření manželství na území České republiky jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí,

m) datum, místo a okres vzniku partnerství^{5l)}, došlo-li ke vzniku partnerství mimo území České republiky, vede se místo a stát, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti nebo o neexistenci partnerství^{5m)}, datum zániku partnerství smrtí jednoho z partnerů, **datum zániku partnerství uzavřením manželství těchto partnerů** nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z partnerů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení partnerství⁵ⁿ⁾; uvedené místo a okres vzniku partnerství na území České republiky je vedeno ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí,

n) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo manžela nebo partnera; je-li manželem nebo partnerem fyzická osoba, která nemá přiděleno rodné číslo, vede se jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení manžela nebo partnera a datum jeho narození a agendový identifikátor fyzické osoby, pokud mu byl přidělen,

o) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo dítěte; je-li dítě cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo, vede se jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení dítěte a datum jeho narození a agendový identifikátor fyzické osoby, pokud mu byl přidělen,

p) o osvojení údaje v rozsahu

1. stupeň osvojení,
2. původní a nové jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení osvojence,
3. původní a nové rodné číslo osvojence a jeho agendový identifikátor fyzické osoby, pokud mu byl přidělen,

4. datum, místo a okres narození a u osvojení, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se narodil; místo a okres narození na území České republiky jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí,

5. jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodná čísla osvojitelů, v případě, že osvojiteli nebylo přiděleno rodné číslo, vedou se údaje o jménu, popřípadě jménech, příjmení, rodné příjmení a datu narození osvojitelů; agendový identifikátor fyzické osoby, pokud jim byl přidělen,

6. jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodná čísla otce a matky^{7a)}; pokud jim nebylo přiděleno, jejich jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a datum narození; agendový identifikátor fyzické osoby, pokud jim byl přidělen; tyto údaje se nevedou, pokud se jedná o osvojení narozeného ženě s trvalým pobytem v České republice, která jej porodila a písemně požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem,

7. datum nabytí právní moci rozhodnutí o osvojení nebo rozhodnutí o zrušení osvojení,

q) záznam o poskytnutí údajů (§ 8 odst. 12),

r) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí občana mimo území České republiky, vede se datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; uvedené místo a okres úmrtí na území České republiky jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí,

s) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného uveden jako den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti, a datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení prohlášení za nezvěstného včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu, který rozhodl o prohlášení za nezvěstného nebo o zrušení prohlášení za nezvěstného,

t) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který nepřežil, a datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení prohlášení za mrtvého včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu, který rozhodl o prohlášení za mrtvého nebo o zrušení prohlášení za mrtvého; místo úmrtí se vede, je-li uvedeno v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého,

u) agendový identifikátor fyzické osoby pro agendu evidence obyvatel,

v) poznámky k údajům uvedeným v písmenech a) až u).

(4) V informačním systému se o cizincích uvedených v § 1 odst. 1 písm. c) vedou tyto údaje:

a) jméno, popřípadě jména,

b) příjmení, rodné příjmení, je-li známo,

c) rodné číslo, bylo-li přiděleno,

d) datum narození,

e) místo a okres narození, v případě narození v cizině, místo, je-li známo, a stát narození,

f) státní občanství,

g) rodinný stav nebo partnerství,

h) datum úmrtí, je-li známo,

i) agendový identifikátor fyzické osoby pro agendu evidence obyvatel, pokud mu byl přidělen.

(5) Ministerstvo je uživatelem⁵⁾ veškerých údajů vedených v informačním systému, pokud je to nezbytné pro výkon jeho působnosti.

(6) Ministerstvo nebo orgán veřejné moci stanovený jiným zákonem v informačním systému zpracovává^{5p)} údaje potřebné k plnění úkolů stanovených zvláštním právním předpisem⁶⁾ v rozsahu údajů podle odstavců 3 a 4.

(7) V informačním systému se o všech v něm vedených údajích zpracovávají a vedou rovněž jejich změny, a to včetně dat, ke kterým tyto změny nastaly, jsou-li správci informačního systému známa.

(8) V informačním systému se při zpracování údajů podle § 3 odst. 5 a 6, § 3a až 6 a § 8 vedou rovněž záznamy o přístupech do informačního systému, které obsahují:

- a) kód agendy, uživatelské jméno oprávněné osoby vykonávající agendu a označení subjektu, pro jehož účel se údaje poskytují,
- b) den, měsíc, rok a čas zpracování,
- c) agendový identifikátor fyzické osoby pro agendu evidence obyvatel obyvatele, jehož údaje jsou poskytovány, nebo jiný údaj, který je pro vyhledání tohoto obyvatele rozhodující, přičemž vyhledání příslušného obyvatele se uskuteční prostřednictvím dalších obyvatel, pro něž je rozhodující údaj společný,
- d) důvod a konkrétní účel přístupu do informačního systému.

5) Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 517/2002 Sb.

5a) § 3 odst. 1 zákona č. 365/2000 Sb.

5b) Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších předpisů.

5c) § 14 a 15 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

5d) § 1 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 115/2006 Sb.

5e) § 45 až 54 občanského zákoníku.

5f) § 680 až 686 občanského zákoníku.

5g) § 677 až 679 občanského zákoníku.

5h) § 26 a 76 občanského zákoníku.

5i) § 755 až 758 občanského zákoníku.

5l) § 1 zákona č. 301/2000 Sb.

§ 2 odst. 2 zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

5m) § 5 zákona č. 115/2006 Sb.

5n) § 14 zákona č. 115/2006 Sb.

5p) § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb.

7a) Občanský zákoník.

12a) § 3 odst. 5 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

25) § 75 trestního zákoníku.
§ 15a zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 494/2012 Sb.

Platné znění zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 16

(1) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného za trvání manželství **muže a ženy** předloží jeden z rodičů

- a) oddací list,
- b) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li mu vydán,
- c) souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- d) souhlasné prohlášení rodičů o příjmení dítěte, pokud údaj o příjmení dítěte není patrný z oddacího listu rodičů dítěte,
- e) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(2) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo manželství **nebo v manželství osob stejného pohlaví**, jehož otec není znám, předloží matka

- a) prohlášení o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- b) rodný list,
- c) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte ovdovělá,
- d) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li jí vydán,
- e) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(3) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo manželství **nebo v manželství osob stejného pohlaví**, k němuž bylo určeno otcovství nebo jehož otcem je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas²³⁾, předloží jeden z rodičů

- a) souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- b) souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství nebo písemný souhlas muže, který dal k umělému oplodnění, potvrzený poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě rozhodnutí soudu o určení otcovství k dítěti,
- c) rodný list matky a otce dítěte,
- d) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte ovdovělá,
- e) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li mu vydán,
- f) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(4) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo zdravotnické zařízení, jehož matce nebyly ani následně poskytnuty zdravotní služby, předloží jeden z rodičů kromě dokladů uvedených v odstavcích 1, 2 nebo 3 další doklady potřebné k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila.

(5) Pokud je rodič neslyšící, němý nebo nemluví nebo nerozumí česky, je nutná pro souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství přítomnost tlumočnicka⁶⁾. Účast tlumočnicka zajišťuje jeden z rodičů na vlastní náklady, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Bez přítomnosti tlumočnicka nelze souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství v těchto případech učinit. Nejde-li o tlumočnicka jmenovaného ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu, musí tlumočnick složit slib do rukou matrikáře, a to ve znění slibu podle zákona o znalcích a tlumočnících. Určit otcovství souhlasným prohlášením rodičů lze

pouze jednou a nelze je vzít zpět. Rodiče současně stvrdí svým podpisem, že neurčili otcovství k tomuto dítěti před jiným matričním úřadem nebo před soudem.

(6) V případech hodných zvláštního zřetele, zejména u osoby, která žádá o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky, azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany, může matriční úřad připustit nahrazení dokladů uvedených v odstavcích 1, 2 a 3 čestným prohlášením rodičů, nebo jednoho z nich.

§ 19

(1) Do knihy narození se dítěti zapíše společné příjmení rodičů, nebo, mají-li příjmení různá, zapíše se příjmení jednoho z nich, určené dohodou při uzavření manželství. Nevyplyvá-li z oddacího listu rodičů dohoda o příjmení dítěte, zapíše se dítěti příjmení, na jehož užívání se manželé (rodiče) dohodli.

(2) Dítěti, jehož rodiče neuzavřeli manželství a mají různá příjmení, se zapíše příjmení podle dohody rodičů při určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů, nebo podle pravomocného rozsudku soudu o určení otcovství. Dohodou je možné určit příjmení, které v době, kdy k dohodě došlo, má jeden z rodičů nebo dítě. Dítěti, které není občanem a jehož rodiče nemají státní občanství České republiky, se zapíše příjmení podle dohody rodičů. U dítěte staršího 15 let musí být připojen k této dohodě jeho souhlas. Tuto dohodu nelze měnit.

(3) Dítěti, které se narodí v době od uzavření manželství do uplynutí třetího dne poté, co manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné, nebo poté, co byl manžel matky prohlášen za nezvěstného, se zapíše příjmení, na kterém se manželé dohodli při uzavření manželství, pokud matka neuzavřela nové manželství⁸⁾; **to neplatí v případě manželství osob stejného pohlaví.**

(4) Narodí-li se dítě, které je počato umělým oplodněním, ženě neprovdané, u něhož se má za to, že otcem dítěte je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas²³⁾, zapíše se dítěti do knihy narození příjmení, na němž se rodiče dohodli podle odstavce 2.

(5) Není-li otec dítěte znám, zapíše se do knihy narození příjmení matky, které má v době narození dítěte.

(6) Nelze-li dosáhnout dohody rodičů o příjmení dítěte, příjmení se do knihy narození nezapíše a matriční úřad o tom učiní oznámení soudu.

Knihy manželství

§ 20

(1) Do knihy manželství se zapisují

a) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství ~~muže a ženy~~ **dvou lidí**, kteří uzavřeli manželství, (dále jen "manželé"),

b) den, měsíc, rok a místo uzavření manželství,

c) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů manželů,

d) dohoda manželů o příjmení a v případě, že si manželé ponechají dosavadní příjmení, i dohoda o příjmení dětí v mužském a ženském tvaru,

e) jména, příjmení a rodná čísla svědků; jde-li o cizince, který nemá rodné číslo, datum a místo jeho narození,

f) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Zápis do knihy manželství se provede na základě protokolu o uzavření manželství (§ 40). Zapisované údaje matrikář ověří z dokladů potřebných k uzavření manželství (§ 33 až 38).

§ 33

Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, občanem přihlášeným k trvalému pobytu v České republice, je povinen matričnímu úřadu prokázat svoji totožnost a k tiskopisu uvedenému v § 32 připojit

- a) rodný list,
- b) doklad o státním občanství,
- c) výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel (dále jen "výpis z evidence obyvatel") o místě trvalého pobytu,
- d) výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,
- e) pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství nebo úmrtní list zemřelého partnera.

(2) Snoubenci, kteří uzavřeli registrované partnerství, nejsou povinni připojovat pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení svého partnerství nebo úmrtní list zemřelého partnera^{8a}.

§ 35

(1) Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, cizincem, k předepsanému tiskopisu (§ 32) připojí

- a) rodný list,
- b) doklad o státním občanství,
- c) doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo doklad o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství, je-li cizím státem vydáván,
- d) potvrzení o osobním stavu a pobytu, je-li cizím státem vydáváno,
- e) úmrtní list zemřelého manžela, jde-li o ovdovělého cizince; tento doklad není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo dokladu o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství,
- f) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, jde-li o rozvedeného cizince,
- g) potvrzení o tom, že bude manželství v domovském státě cizince uznáno za platné, je-li uzavíráno zmocněncem,
- h) pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, anebo úmrtní list zemřelého partnera^{8a}, jde-li o cizince, který žil v partnerství^{8a},
- i) doklad, kterým je možné prokázat totožnost.

(2) Snoubenci, kteří uzavřeli registrované partnerství, nejsou povinni připojovat pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení svého partnerství nebo úmrtní list zemřelého partnera^{8a}, jde-li o cizince, který žil v partnerství^{8a}.

(23) Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, cizincem, předloží matričnímu úřadu před uzavřením manželství nebo vznikem partnerství potvrzení vydané Policií České republiky o oprávněnosti pobytu na území České republiky; to neplatí, jde-li o občana Evropské unie, občana jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru, nebo jeho rodinné příslušníky^{10a}). Toto potvrzení nesmí být ke dni uzavření manželství nebo vzniku partnerství starší 7 pracovních dnů.

(34) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. b) až d) mohou být uvedeny v jednom dokladu; státní občanství lze rovněž prokázat cestovním dokladem.

(45) Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo doklad o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství nesmí být k datu uzavření manželství nebo vzniku partnerství starší 6 měsíců.

(56) Registrující matriční úřad může na žádost osoby, která chce vstoupit do partnerství a která žádá o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky nebo je azylantem nebo osobou požívající doplňkové ochrany, předložit doklady uvedených v

odstavci 1 písm. a) až f) a h) prominout, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

§ 69

(1) Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.

(2) Při zápisu uzavření manželství nebo vzniku partnerství lze na základě žádosti ženy, jíž se uzavření manželství nebo vznik partnerství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství nebo vstupu do partnerství užívat, v mužském tvaru, jde-li o

- a) cizinku,
- b) občanku, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) občanku, jejíž manžel je cizinec, **nebo manželka je cizinka** nebo jejíž partnerka je cizinka, nebo
- d) občanku, která je jiné než české národnosti.

(3) Při zápisu narození dítěte lze na základě žádosti rodičů uvést příjmení dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru, je-li dítě

- a) cizincem,
- b) občanem, který má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) občanem, jehož jeden z rodičů je cizincem, nebo
- d) občanem, který je jiné než české národnosti.

Není-li jeden rodič znám, je rodičovské odpovědnosti zbaven nebo je výkon jeho rodičovské odpovědnosti v této oblasti omezen nebo pozastaven, zapíše se mužský tvar příjmení dítěte ženského pohlaví podle prohlášení druhého z rodičů.

(4) Při zápisu úmrtí cizinky se uvede v matriční knize příjmení ženy, jíž se zápis týká, v mužském tvaru, je-li jeho užívání prokázáno matričním dokladem, popřípadě jinou veřejnou listinou.

§ 69a

(1) Na základě žádosti ženy, jejíž příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést její příjmení v mužském tvaru, jde-li o

- a) cizinku,
- b) občanku, která má trvalý pobyt v cizině,
- c) občanku, jejíž manžel je cizinec, **nebo manželka je cizinka** nebo jejíž partnerka je cizinka, nebo
- d) občanku, která je jiné než české národnosti.

(2) Na základě žádosti rodičů dítěte ženského pohlaví, jehož příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést jeho příjmení v mužském tvaru, je-li dítě

- a) cizincem,
- b) občanem, který má trvalý pobyt v cizině,
- c) občanem, jehož jeden z rodičů je cizincem, nebo
- d) občanem, který je jiné než české národnosti.

Jde-li o dítě starší 15 let, připojí se k žádosti jeho souhlas, bez něhož nemůže ke změně tvaru příjmení dojít. Není-li jeden rodič znám, je rodičovské odpovědnosti zbaven nebo je výkon jeho rodičovské odpovědnosti v této oblasti omezen nebo pozastaven, zapíše se mužský tvar příjmení dítěte ženského pohlaví podle žádosti druhého z rodičů.

8) § 776 odst. 1 občanského zákoníku.

8a) Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

Platné znění zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 21

(1) Změnou pohlaví transsexuálních pacientů se pro účely tohoto zákona rozumí provedení zdravotních výkonů, jejichž účelem je provedení změny pohlaví chirurgickým zákrokem při současném znemožnění reprodukční funkce. Transsexuálním pacientem se rozumí osoba, u níž je trvalý nesoulad mezi psychickým a tělesným pohlavím (dále jen „porucha sexuální identifikace“).

(2) Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví lze provést pacientovi,
a) ~~u něhož byla jednoznačně stanovena porucha sexuální identifikace a prokázána schopnost žít trvale jako osoba opačného pohlaví a~~
b) ~~který neuzavřel manželství nebo který nevstoupil do registrovaného partnerství anebo do obdobného svazku osob stejného pohlaví v cizině, popřípadě prokáže, že jeho manželství nebo registrované partnerství anebo obdobný svazek zaniklo.~~ **Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví lze provést pacientovi, u něhož byla jednoznačně stanovena porucha sexuální identifikace a prokázána schopnost žít trvale jako osoba opačného pohlaví.**

(3) Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví se provedou pacientovi, který dovršil věk 18 let, a to na základě

- a) jeho písemné žádosti a
- b) kladného stanoviska odborné komise.

(4) Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví se provedou pacientovi s omezenou svéprávností, a to na základě

- a) písemné žádosti opatrovníka pacienta; tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách,
- b) kladného stanoviska odborné komise a
- c) souhlasu soudu.